

SCENARIUSZ LEKCJI JĘZYKA POLSKIEGO W KLASACH ÓSMYCH ZREALIZOWANYCH W RAMACH PROJEKTU UNIJNEGO

„OTWARCI NA ROZWÓJ”

OPIS ZAJĘĆ:

Punktem wyjścia do dwugodzinnego cyklu lekcji „Z Lizbony do Polski” była próba odpowiedzi na pytanie, co łączy i co różni Portugalczyków i Polaków. Uczennice i uczniowie klas ósmych odbyli podróż z Lizbony. Poznali kluczowe /wybrane subiektywnie/ wydarzenia z historii Portugalii: wielkie odkrycia geograficzne i historia kolonialna; kataklizm z 1 listopada 1755 i przyczyny „rewolucji goździków”. Interpretowali utwór „Gaivota” /Amalia Rodrigues/, poznając gatunek muzyczny charakterystyczny dla kultury Portugalii – fado. Na podstawie odbytej podróży definiowali termin saduade, który może być interpretowany jako cecha tożsamości narodowej Portugalczyków.

W kolejnym etapie ósmoklasistki i ósmoklasiści zastanawiali się nad pozytywnym autostereotypem Polaków: indywidualnie wybrali 3 najważniejsze wydarzenia z historii Polski, w grupach – szukali pozytywnych cech, które mogłyby definiować Polaków.

W terminie od 10 do 16 września odbyły się zajęcia: klasa 8b – 2 godziny (cykl zakończony), klasa 8c – 1 godzina, klasa 8 d – 1 godzina (cykl będzie kontynuowany).

W pracy z uczniami zaskoczyło mnie najbardziej, że spośród przewidywalnych cech, które mogłyby charakteryzować Polaków /duma, patriotyzm, tradycjonalizm, gościnność/ pojawiło się wzajemne wspieranie się.

CELE WYNIKAJĄCE Z PREAMBUŁY DO PODSTAWY PROGRAMOWEJ:

- rozwijanie kompetencji, takich jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość;
- rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki;

ODNIESIENIA DO KOMPETENCJI KLUCZOWYCH:

- sprawne komunikowanie się w języku polskim;
- kreatywne rozwiązywanie problemów z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystaniem metod i narzędzi wywodzących się z informatyki, w tym programowanie;
- praca w zespole i społeczna aktywność.

ODNIESIENIA DO PODSTAWY PROGRAMOWEJ:

- I.1.10. Uczeń wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze.

- I.1.11. Uczeń wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny.
- I.2.6. Uczeń określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury.

TEMAT: Z Lizbony do Polski.

JEDNOSTKI LEKCYJNE: 2 godziny

CEL /sformułowany w języku ucznia/: Poszukujemy pozytywnych stereotypów narodowych.

KRYTERIA SUKCESU /sformułowane w języku ucznia/:

1. Poznaję ciekawe miejsca w Lizbonie.
2. Interpretuję „Gaivotę”.
3. Wyjaśniam wpływ ważnych wydarzeń historycznych na tożsamość narodową.
4. Wyjaśniam, czym jest fado i saudade.
5. Buduję pozytywny stereotyp Polaka.

METODY PRACY:

- prezentacja /elementy wykładu z rozmową kierowaną/
- burza mózgów /praca w grupach/
- dyskusja
- stop-klatka

- FORMY PRACY:

- zbiorowa;
- indywidualna;
- grupowa.

WYKORZYSTANE MATERIAŁY:

1. Prezentacja: <https://view.genial.ly/613e386a6b4eb60d595b12c3/presentation-do-polski-przez-lizbone> /zdjęcia wykorzystane w prezentacji wykonane zostały przez autorkę lub pochodzą z otwartych zasobów, film wykorzystany w prezentacji: https://youtu.be/aiZ_8HSZsE/ ;
2. Tłumaczenie „Gaivoty”: https://www.tekstowo.pl/piosenka,am_lia_rodrigues_gaivota.html;
3. Graficzna ilustracja wyborów uczniowskich: <https://answergarden.ch/2092753>;
4. Karteczki samoprzylepne;
5. Zielone kartki do pracy w grupach;
6. Globus.

PRZEBIEG LEKCJI:

WPROWADZENIE DO TEMATU LEKCJI:

1. Nauczyciel zapisuje temat lekcji: Z Lizbony do Polski.
2. ROZMOWA NA TEMAT PORTUGALI:

Nauczyciel pyta uczennice i uczniów, co wiedzą o Lizbonie i Portugalii: usytuowanie na mapie Europy (wykorzystanie globusa), ważne miejsca, stolica. Kluczowe pytanie dotyczy położenia Portugalii /najbardziej wysunięty na zachód UE kraj/ i Polski /kraniec wschodni Europy/.

FAZA ZASADNICZA:

1. POCZTÓWKA Z LIZBONY:

Nauczyciel opowiada o kolorach Lizbony, prezentując ważne /wybór subiektywny/ miejsca w Lizbonie: / <https://view.genial.ly/613e386a6b4eb60d595b12c3/presentation-do-polski-przez-lizbone/>: klasztor św. Hieronima, pomnik Markiza de Pombala, rzekę Tag, sztukę uliczną, kolory nieba i budynków/.

2. POSŁUCHAJ, POCZUJ, POMYŚL:

Uczennice i uczniowie słuchają utworu „Gaivota” /<https://view.genial.ly/613e386a6b4eb60d595b12c3/presentation-do-polski-przez-lizbone/>. Ich zadaniem jest /bez tłumaczenia tekstu/ zastanowić się nad pytaniami:

- O czym może być piosenka?
- Jakie uczucie mogą towarzyszyć Amalii Rodrigues?
- Co buduje nastrój?

Po wysłuchaniu „Gaivoty” chętne uczennice i chętni uczniowie dzielą się swoimi refleksjami. Na tablicy powstaje notatka /tekst o tęsknocie, miłości, marynarzu, morzu; uczucia: tęsknota, smutek, nostalgia; nastrój: sposób wykonania, mimika, tembr głosu, smutne oczy, dźwięk gitary/.

Nauczyciel przedstawia tłumaczenie „Gaivoty” /mewa/, korzystając ze strony: https://www.tekstowo.pl/piosenka,amalia_rodrigues,gaivota.html

3. FADO

Nauczyciel wyjaśnia, że Amalia Rodrigues jest wykonawczynią fado. Opowiada krótko o tym gatunku muzycznym, zwracając uwagę na pochodzenie /XIX w., dzielnice portowe, Portugalia, Brazylia/, sposób wykonania /strój, teksty, obecność gitary, ekspresja/, znaczenie słowa /fado - los/. Jest to pierwszy punkt wyjścia do wyjaśnienia terminu saudade.

4. HISTORIA

Nauczyciel na podstawie zdjęć [/https://view.genial.ly/613e386a6b4eb60d595b12c3/presentation-do-polski-przez-lizbone/](https://view.genial.ly/613e386a6b4eb60d595b12c3/presentation-do-polski-przez-lizbone/) omawia ważne wydarzenia w historii Portugalii: wyprawy Henryka Żeglarza i Vasco da Gamy, kolonialne imperium; trzęsienie ziemi z 1755 i jego skutki, rolę Markiza de Pombala; „rewolucję goździków”. Jest to drugi punkt wyjścia do wyjaśnienia terminu saudade.

5. SAUDADE

Nauczyciel wyjaśnia nieprzetłumaczalny termin saudade /samotność, tęsknota, nostalgia, przemijanie, jednocześnie: spokój, radość z teraźniejszości/ - autostereotyp Portugalczyka.

Uczennice i uczniowie zapisują w zeszycie odpowiedź na pytanie: Z czego może wynikać zdefiniowanie saudade jako cechy tożsamości narodowej Portugalczyków? Runda bez przymusu: Uczennice i uczniowie odczytują swoje odpowiedzi.

6. PODSUMOWANIE I CZĘŚCI ZAJĘĆ

Nauczyciel podsumowuje tę część zajęć, zbierając wnioski uczniowskie: Saudade związane jest z historią Portugalii /tęsknota za kolonialną Portugalią, kruchość związana z kataklizmami, niepewność; saudade artystycznie jest realizowane m.in. w fado/.

7. STOP-KLATKA

Nauczyciel prosi uczennice i uczniów o pisemną refleksję na temat pierwszej części zajęć: Co mnie zaskoczyło /pozytywnie i/lub negatywnie/? Czego się dowiedziałam/dowiedziałem?

Chętni odczytują swoje odpowiedzi.

8. A CO Z POLSKĄ?

Nauczyciel prosi uczennice i uczniów o zastanowienie się, które z wydarzeń z historii Polski byłyby najważniejsze (trzy)?

Korzystając z aplikacji <https://answergarden.ch/2092753>, podają swoje odpowiedzi. Graficzna ilustracja wyborów uczniowskich zostaje omówiona.

POZYTYWNY AUTOSEREOTYP POLAKA. Uczennice i uczniowie dobierają się samodzielnie w zespoły czteroosobowe. Odnosząc się do historii, obyczajów, tradycji, mentalności Polaków, pracują w grupach, odpowiadając na pytanie: JAKI MÓGŁBY BYĆ POZYTYWNY AUTOSTEREOTYP POLAKA? Swoje przemyślenia zapisują na zielonych kartkach i/lub karteczkach samoprzylepnych.

Wyniki pracy zostają zawieszane na tablicy i omówione przez uczennice i uczniów.

PODSUMOWANIE:

Na tablicy narysowany jest kosz i walizka. Nauczyciel rozdaje uczennicom i uczniom karteczki samoprzylepne. Ich zadaniem jest zapisanie, co z zajęć „Z Lizbony do Polski” zabierają ze sobą /włożenie do walizki/, a co wydaje się być zbędne i można wyrzucić do kosza.

Uczennice i uczniowie podchodzą do tablicy i nakleją karteczki. Nauczyciel omawia, co włożono do walizki, a co wyrzucono do kosza.